

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунуң, Тыва АССР-ниң Дээди Совединиң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

№ 9 (12699)

1985 чылдың январь 11, пятница

1925 чылда үндэсизлеттинген

Өрттөз 3 көпсөк.

КАМНАЛГАЛЫГ АЖЫЛДААР

Чурт 1985 чылда — он бирги беш чылдың доостур чымынче иделгенде өскөн кирпек. Совет кижилерге хой-ас чүүлдерин кылдыры негеттинип турар. Эң кол сорулгаларның бирээзи — чиг этти, материалдары, энергияны эң-не ээшти чарыдап турган, эң уруг сөөгү түшкүлдерин челип алыры бооп турар. Бистин хүннеринде бүдүрүлгө өзүлдезиниң эң чутула үер дөзү чогуу-на камналга бооп кел чыдар. Чокта чаа СЭКП ТК «Улус ажыл-агыйыңа ийги материалдыг кураалдарыңны ажилдаарыңа шыгыгы чептериниң дугайында» айттырыңы чуталаалар көргөн. Ол айттырыңың уугу ужурудазын ба-рымалаан, бүдүрүлгө артыңчыларын чер-ле болганыңа эвээжделерин, ийги кураалдарыңны улам долзуу-биле бо-базырадырыңче улаңган организакчы база политиктиг ажил-ды күштөлдүрерин, чоңуң чаагы өңү-хөргүңни камнал-галыг көөргөңе кижилерин партия комитеттеринге сүмдөзүн. Ийгиң чиг этти ажилдарыңның талазы-биле даалгаларың күстөткениңи хандырбас, оларын чидирин болдуруп турар ажил-агый ууртукчуларыңдан негедени бедилери өргөжөк чутула.

Бистин чуртта муң-мунд коллективтер ээ буюну ханымы-биле билип, материалдыг кураалдарыңны камналгалыг ажилдап турар. Чиг эттиң, материалдарың грам бурузун, киловатт-шак электрия энергия бурузун шыгыңы сан-лаңыга ап турар. Муромун (Владимир область) С. Оражонкидзе аттыг за-водуңуң хептекилер бригаданы ажилды организастаарын сайыртаканыңны, артыңчыларын кызмыгыңның, кол болгаш дуулаал-даа материалдарың чарыдаалын мык саап көрүп турарыңның түнөсине, чыг саныңда-ла хой-хей муң рубльга камнап турар. Бендерскийн уугу трезиниң техниктиг чеп-терге эргескенде күш-ажылдың хоочуну М. Абрамовтун арматурщиктер бригаданы моон-биле ийги чылда артыңчы чокка ажилдап турар. Эвээң аяк мурнакчы бүдүрүлгелер камнааттыңан материалдар, чиг эт болгаш отуулар чүл-биле чылда ийи хүн ажилдарыңның сорулгалын боттарыңды мур-нуңа салган. Улус ажил-агыйның бүгү адырларыңа ол үмөдиг эгелешкениңиң негедерер херек.

Граммалар турарга-ла, тона камнааттыңар джир болгай. Ол дээрге, бүдүрүлгө билдирги шыңгы чорук-тур, мычала-даа ону уттуңгар чорук база ховар эвес. Нинитин өңү-хөргүң-зин төгөчээр, камналга-хумагалал, харысалага чөк көөр чоруктарың бо-ла көрүп болур. Орук машиналарыңны ми-нистерствоңуңа бо талазы-биле азы-бүрү «хемчеглерин» дугайында чутуу-соот хой-даа болза, демир-дести камнап алыр дээш демиселпейн турар. Чангыс тона полнотелен хоо-лайлар беш-алды тона кап хоолайлары камнап алыр ар-гам бээрин дугайы комиссия тодараткан. Улус ажил-агыйыңа оң ажил-дугайы тодаргай-биле көстүп турар-дыр, мычала-даа, пластмасс хоолайлары кылдыр планлар дыкка хей чылдар иштинде күстөткениңиң турар. Нормалар-чигелешкениңиң шыңгар чогуңдан, кураалдарыңа негедер-хереглелерин тын эвес тодараларыңдан хей чидиргер бооп турар. Оң ужу-рудаң — чамалык хереглелерге чедиппейн турала-ла, кура-алдарың чүүлдерин эрттир мөөңүңа азы амык чокка чы-гып чыдар чорук уер. Хандырылга-саарыга организастаа-рыңың бараан сайгарылаңың көвүдөдир дээш чамыкчыларга продукцияны хереглешкениң амык чоруп бээриниң эргил-гезин чурчум уузулгар херек. Билангаң бүдүрүлгө ку-раалдарыңа шыгыңы контролду тургузар, оларын шамы-кымы-биле сайгарып, таарыштары өргөжөк чутула бооп турар.

Бензинниң, чаар үстерин, солярканы камналгалыг ажилдаар дээш эвээш эвес чүүлдерин кылган, «Кемеровоуголь» катты-жымшыкының Кезорск автобазасының дуржулаагы өө-редилги. Мында транспорт ажилын малаңгы үнелер көөр база үчүгк алыр, негиз бижигелер кылдыры уузулгар база транспорт чарыдааларын кызмыр артыңа челип алыр бай-далды тургускан. Кемеровоужал объекттер болгаш сөөртүп турар чүктөр талазы-биле эвээч даалгаларыңның санаа-кымын кылды, оруктарың шыңгырын азы-биле автомобиль-лер чороруңуң нормаларын ылашалаан, машиналарың чүк чок майнарын кызмырган. Ол дуржулганың негедерер херек. Нефть продуктуларың чарыдаалын кызмыр тодээш, ми-нистерстволарың, оларын хандырылга черлериниң, улусу-к контролдуу талазыңдан негедени күштөлдүр, шыгыңы контролдуу тургузар ужурулг.

Шахтаарың, карьерлерин, олар чүл-биле ажилдаар электростанцияларын теп турар чүүлдерине хей байлак бар. Энергетиктер чылдың-ла 100 миллион тонна хей болгаш шак чыгып турар. Ол саагар болуска хөра челирп турар. Ахуа болза туугага элениң, дойну, чугайы болгаш еске-даа үнелер материалдарың соуп болур. Даг-руда бүдү-рүлгелери ыдыг азымык тууду материалдарың амыгыңдан дыкка хойну бээр аргалыг.

Камналга дээш демисел чутула бүдүрүлгө адырларыңа эвес, бистин амыралымыстың еске-даа адырларыңа, он иштин-де өг-буениң, кижилерин хүн бүр амыралыңа база калбарлар ужурулг. Олар чүлүң болгаш электрия энергия-ның бештин бир кезин чогуу-на ол хүн бүрүң амыралыңа үнүп турар болгай. Саазын болгаш полимер артыңчылар кан-дыг-даа ажилдап чөк болуп кадыңны турарыңдан уугу чидирге таваржым турар бис. Хоорайларын, чурттакчы-лыг черлерин төп турар артыңчыларын ажилдаарыңче ки-чээлгеңиң салыры чутула болуп турар. Оларын «казымч бай-лак чыдар черлер» деп чөптү-биле алап турар. Бозамчалыг, ажил-агыймы болур болза, артыңчылар үлетпүргө көңүг чуту-ла чиг эт бооп болур болгаш болур-даа ужурулг. Чутула Россия Федерацияыңа хамаарыштыр беэин алырга, он-он миллион тонна бок чыгып турар, он чутула ийи хуузу бо-базырадылаагы кирип турар болгай. Бок болбазыралдыр заводтарың чедиппейн турары маңа шактыктыг. Чаа хоо-райларың тудараа мыңыг бүдүрүлгелерин төлөвлөүр деп, спецалисттер шын санап турар. Он бир-ле дугаарында улус депутаттарың чер-чер Советтери холга алыр алаар.

Катап ажилдаар кураалдарыңа камналгалыг болуру пар-тия, совет, профивелелер организастаарыңны кичээлгеңиң турар ужурулг. Бүгү-ле күш-ажыл коллективтерине камнал-га болгаш хумагалала дээш массалиг социалист чарышты улам-на калбартып, кижилерин бүдүрүлгениң азы болуруңа кижилер, төгөчел болдуруп турарларың шыгыңы келер херек.

Камналгалыг ажилдаары дээрге партияның XXVI съезди-ниниң, СЭКП ТК-ның он даразыла Пленумдарының шит-тирлерин, чуртун экономикактик болгаш сонал жөүлүзүңиңиң планнарын чедипкениң боттаңдырыңа илеспейдиң дуу-лаары-дыр.

(«Правда» солунуң мурнуку чүтүңдес).

1986 ЧЫЛДЫҢ ҮЛҮҮНДЕ

Кызылдың даарыңыга фабрикасында комсомол-чу-анияктар бригадаларында он бирги беш чыл-дың дөрткү чылын бедик көргүзүлгелерин дооскан шалыпчылар хей. (Он талакы чурукта) Мария Сат хүнде даарың үлүүн 140 хуудан кудулатпайн тур-рар. Социалист чарыштын бо тилекчиңи бо хүн-

нерде 1986 чылдың май үлүүнде ажилдап турар. Бо бүдүрүлгө беш чыл ажыр ажилдап турар мурнакчы ажилчы Наталья Чараш-оол (салагай талакы чурукта) база 1986 чылдың үлүүнде.

О. ОХЕМЧИКТИҢ ФОТОЛАРЫ.

ДООЗУКЧУ ЧЫЛДА ШАЛЫПЧЫ АЖЫЛДААР

КОЛЛЕКТИВТЕРНИҢ СОЦИАЛИСТИГ ХҮЛЭЭЛГЕЛЕРИ

«ТЫВА АВТОТРАНС» КАТТЫЖЫШКЫН БУДУРУЛГЕЛЕРИНИҢ БОЛГАШ ОРГАНИЗАЦИЯЛАРЫНЫҢ 1985 ЧЫЛДА СОЦИАЛИСТИГ ХҮЛЭЭЛГЕЛЕРИНДЕН

Ада-чуртук Улуг дайыныңа совет улустун Тил-легезиниң 40 чылын, стахановчу шимчээшкениң 50 чылын төлөтүп уткуур дээш транспорт ажилдаачылар доозукчу чылда даразында хүлээлгелерин алган.

Чүк сөөртүлгө болгаш пассажирлер аргыштыр-лазын организастаарын эки-жидип, бригада керээзин негедерип, күш-ажылдың болгаш технологияны са-гыла-чурчумун бижылап, кадрларын мергезилип бедилди тургаш, күрүш-панын хуусаа бетинде ку-скайр. Планаг негиз 15,7 муң тонна улус ажил-агый-лыңын чүгүң, 64 муң пас-сажирлер сөөртүр, 916 муң тонна-километрин бол-гаш 740 муң пассажир-ки-лометрин эртер. Сөөртүл-гө бот-үчүңиң чигетке, инден планга негиз 21,8 муң рубльдиң оруктазын алыр. 227 тонна кылар-чаар чүлүдү, 276 муң куловатт-шак электрия энергияны 266 тонна төмүр-дашты камнап алыр. Камнап а-лыңан материалдар-биле 2 хүн ажилдаар.

Бүдүрүлгө башкары-ын төңүдүп, автомобильдерин техниктиг ажаалазын, се-птегезин экижидип тургаш, чүк автомашиналарын тех-никтиг бедилди 0,78, автобус-тарын болгаш таксилерин 0,80 коэффициент бедилди, чүк машиналарын түгүмчө үнери 0,55, автобустарын 0,70, таксилерин 0,72, көжү-ларын 0,70 коэффициент че-дирер.

Чүк сөөртүлгө ажил-а-лап турар 35, автобустар му-нуп турар 12 чолаачыны бри-гада керээзи-биле ажилдаарын челип алыр. Чоңун пассажир-лер аргыштыр-лазын эки-жидип сорулга-биле үш чаа маршрутту ажилдаар. Хоорай иштинин болгаш кымынын маршруттарыңн шимчээш-

кениңге үзүктелешкени бол-дурбайн, график сагышкыны 96 хуу бедилер. Районнарже үнүп турар рейстерин үнүш-күңү 99 хуу бедилер. Чолаа-чы бригадалар, АТБ-лер, ав-товокзалдар болгаш автостан-циялар аразында чоңун пас-сажирлер хандырылазын эки-жидип сорулга-биле соци-алист чарышты организаста-ла.

Шыңар башкарының ком-плекст системасын, септеге бүдүрүлгениң депилегиз технологияны ажилдап, ажил-а-мык механизастап тургаш, планда ажыр чыл дургууна 3 муң рубльдиң бүдүрүлгө продукцияны сайгарар, 2 муң рубльди нормативтиг аргы продукцияны алыр.

Чоңа транспорт ачы-ду-зазын бедилерин планга 1,8 муң рубльге, он иш-тинде экспедиция ханды-рылазын 1 муң рубльге ажыр кууседир. Чаа ар-галар ажилдаарын челип алыр.

Капитал септелгени экижи-дерин, бүдүрүлгө баадаларын чарыштын челип алыр. Чаа Шагаан-Арыга ийи ала чурт-тар бажытын ажилдаа кий-рер.

1280 кижини мергезилип бедилер. Ажилчыларын амы-дырал байдалы экижидер. че, дистиңиңизин органи-застаарың, автомобиль спор-тун сайырдырыңче улаңган хемчеглерин алыр, столова-лары, буфеттерин алылар, нинитиң кеменилге черле-риниң ажилын экижидер.

Тилегезин 40 чымын ут-куштур 4 аялаар, планда ажыр 5,2 муң тонна чүкүтү, 21,2 муң пассажирлерин сөөрт-тур, 303,2 муң тонна-кило-метрин болгаш 246,4 муң пас-сажир-километрин эртер. Ста-хановчу шимчээшкениң 50 чымында бедил беш чыл па-нын кууседирин 485 чолаачы-лар болгаш септекилер хүлээ-нип турар.

Социалист хүлээлгелерде күш-ажыл байдаларын эки-жидерин, ажилчыларын билг-мергезилип бедилерин болгаш еске-даа талазы-биле хемчеглерин айткан.

Чылдар талазы-биле ажил-дарың уламчылап, 100 до-кымштары болгаш чаа үнүштерин олурутур, 130 дорбачин метр черге чек таарып, 1000 дорбачин метр девискэрин асбаль-тылаар.

Социалист хүлээлгелерде күш-ажыл байдаларын эки-жидерин, ажилчыларын билг-мергезилип бедилерин болгаш еске-даа талазы-биле хемчеглерин айткан.

Социалист хүлээлгелерде күш-ажыл байдаларын эки-жидерин, ажилчыларын билг-мергезилип бедилерин болгаш еске-даа талазы-биле хемчеглерин айткан.

Социалист хүлээлгелерде күш-ажыл байдаларын эки-жидерин, ажилчыларын билг-мергезилип бедилерин болгаш еске-даа талазы-биле хемчеглерин айткан.

ТӨЛӨПТИГЛЕРГЕ БҮЗҮРЭЛ

дарын, алыр хемчеглерин дугайын чуталап тур, коллек-тив кечигинериниң бо хура-ла Хоу-Аксиниң Мурнуу та-лазы № 104 сонгулда окур-ган Тыва АССР-ниң Дээди Совединиң депутаттың ка-диды депштерин биле чымылган динияткаш, ук о-руттан депутаттын каидыды кылдыр Тыва АССР-ниң Дээ-ди Совединиң Президиумун Даргазы Ч.Д.Б. Ондарын депштерин санаалар.

Университетин чугу сады-жылары Т.И. Муромова, А.И. Сазанова, Ч.Х. Күзүтөт олар ук салаалы дестип, чүге чу-гаалаан сонал хураалын кир-жикчилери Тыва АССР-ниң Дээди Совединиң сонгулаалар талазы-биле Хоу-Аксиниң Мурнуу талазы № 104 сонгу-да окуртулган депутаттын ка-дидыды кылдыр Тыва АССР-ниң Дээди Совединиң Прези-диумун Даргазы Чимит. Доржу Байроович Ондарын депштер дээш бир үн-биле бадылаалар.

Тыва АССР-ниң Дээди Со-везиниң Президиумун Дар-газы Чимит-Доржу Байроович Ондарын Хоу-Аксиниң да-рамында негизип, чуртага-коммунал кидизиниң коллек-тивтери Хоу-Аксиниң Мурнуу талазы № 104 сонгулда окур-гунан Тыва АССР-ниң Дээди Совединиң депутаттың ка-дидыды депштеркенер.

«Тыва советс тудуг» катты-жымшыкының Эриңде № 5 КМК-зын ажилчыларын, инженер-техниктиг ажилда-чыларын болгаш алба-а-жылчыларын хураалын ий-да партия эзе организастаа-ның секретары А.Д.С. Донгак ажиткан. Колонизин кол э-кономиз Ш.К.Сеге сөс алган. Ол Тыва АССР-ниң Дээди Со-везиниң депутаттың каиды-дадыга Эриң № 127 сонгу-да окуртулган Тыва АССР-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Дар-газы В.Е.Сериковту депши-дерин санаалар.

Чолаачы М.И.Язвор, кол инженер М.А.Копкар олар ук салаалы дестип, бо-лган ол дээш бадылаарыңе ху-раалын бүгү киржикчилерин кийгырган. Тыва АССР-ниң Дээди Совединиң сонгулаалар талазы-биле Эриң № 127 сон-гулда окуртулган депутаттын каидыдадыга Тыва АССР-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы Владимир Ефимович Сериковту депштер деп шит-тирин ук хураалга хүлээп алган.

Эриң районунуң, харылаа бедилериниң коллективтерине болгаш хураалдарын киржик-чилери Тыва АССР-ниң Ми-нистрлер Чөвүлелиниң Дарга-зы Владимир Ефимович Се-риков Эриң № 127 сонгулда окуртулган Тыва АССР-ниң Дээди Совединиң депутаттын каидыдадыга Тыва АССР-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы В.Е.Сериковту депши-дерин санаалар.

Совет-америкады кылган медеглел

Моон мурнуула челип адылган дугурулуга дүштүр СЭКП ТК-ның Политбюро кечигүү, СССР-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазын бирги ораакчымы, СССР-ниң даш-тыкы черектер министри А.А.Громыкоңу болгаш АКШ-тын күрүчө секретары Дж.Шульцтиң аразына ужуражымын 1985 чылдың январь 7—8-те Женевага болган.

Яролут болгаш космо чепсектериниң талазы-биле ам бо-лур совет-америк чуталажымшыкынын түдүлүн болгаш сорулгаларын дугайында айттырың ужуражымынның үенде чуталаалык көргөн.

Космос болгаш аэролут чепсектерге — стратегтиг болгаш ортукрак ыракшылдык чепсектерине хамаарылаң айттыр-ларын комплекси чуталажымшыкынын чүлү болдурун-га, ишчарага бо бүгү айттырларын аразында чарылаалыг кылдыр чуталаалык көөргөңе болгаш шиттирларын тал-далар чөпшөдөшкен.

Космоска боо-чепсектерин өндөрө бүдүрүп тургузарын бо-лурга, ону черге соксадырыңе, аэролут боо-чепсе-терин кылгаарларын болгаш кылдырыңе, стратегтиг чогулгалыг деп байдалы бижыларынче улаңган дээштиг дугурулугаларын ажилдап кылдыр чуталажымшыкына-рын сорулгалы болур. Кайы-даа талаал үн бөлүскө хува-ттыңан бир делегация-биле чуталажымшыкынын чорудар.

Талааларын бедилди бугаар алырга, боо-чепсектерин кы-зыгаарлаар болгаш кылдыр талазы-биле ам болур чутала-жымшыкынын болгаш нинити-биле күженишкенин кели-дене барып аэролут чепсеге бүгү-ле чер болганга бүрү-үзүлгө чедирген турар ужурулг.

Чуталажымшыкынын өтөдөр хуусааң болгаш болур чери айлочаттыг аргалар-биле ай дугурунда дугурушту-ган турар.

Бистин кожамыс «Барлык советс мездин сугаттың черге тараан, бир чылда ийи ду-жүтү ажал ап турар. Тэкми-с советска база мыңаар ажил-дарыңны аргалары бүрүң бар. Сүт бүдүрерин көвүдөдир мэл чечерин үлүт ролуу а-наары билдинер болгай, мы-дыг болгашаа он үнүш-дүжү-дүн бедилерин чутула.

Бистин ферманың санаалы-ры чылда отуула-биле бир нектен 1445 килограмм сүтү салап ал турар. Бо дээрге дыкка эвээң. Он кул болуп тура-рың чылаалың — үкөөс, жымдагың коопсалаа. Сүт-күр үлүмүшкениң нектен өстүрер аргалар, кураалдар бар түрүңе, азы өргөздөң таа, соловотун-ла мэл ажил-дыңи спецнашкестов салып салбайн тупа. Бистер эвээң продукция бээр нектен эвээң, хей чылаалы үнүлүр түрү бис. Чөмө малаң ук саазын экижидер херекти чу-

А.БИЛЧЕЙ, «Тыва» советтин Эр-Ха-лак сүт-бараң ферманың башчымы. Тыва АССР-ниң Дээди Совединиң депутаты.

СҮТ БУДУРЕРИН КӨВҮДЕДИР ДИЗЕ

Бистин ферманың ажил-ла-чылары СЭКП ТК-ның Чингиз секретары, СССР-ниң Дээди Совединиң Президиумун Даргазы эш К.У.Черненкоңун СЭКП ТК-ның Политбюро-нуң элчелиг хураалына чу-гаалыга кирген айттышчы-ларын күсүдөр дээш бедик көвүдүрүлгөңүң ажилдап тур-рлар. Он бирги беш чылдын сөөгү чымын планын оонаалдарын күсүдөдирче күштү мөөңүң бис. Ол сору-галы боттаңдыр дээш инек-териниң ажаалазын, чегерил-гезин, сугадын мурнукууңдан экижиктең, күш-ажылдың са-гыла-чурчумун бижылаар, даандырган ажил-херек дээш ферманың салычы, кадары бүрүзүң харылаалыңа бедилер хемчеглерин доктамап ап турар. Ол багыт эвес түн-нелерин берген. Ферма эртен чылын күрүңе сүт садар пла-ның күсөткөп.

Фермада сиклосту, сенажы, сисениң, кыс-сулазы эртен чылдардан хейнү бедилең. Бодурустун күжүлүс-биле 1984 чылда 150 тонна сетен бедилээр тургаш, 184 тонна чедирген бис. Саар инектерин чегерилгезин, ажаалазын экижиктенден сүт саалазы өскөн. Эртен декабрь айла саан алган сүдүвүс 1983 чыл-дың ол үзүңдөн хүнде-ле 500 килограмм хей болган. Январ-ын баштайгы хүннеринде сүт саалазы куулаалаан. Сүт саап алыр талазы-биле эки көвүдүрүлгелер саанчылар Ка-раш Сагым, Роза Билчей, И-огит Калаар челип ап, сона-лист чарышкы каш ууза чилеки болуп, мактавын кел-генер.

Ферманың ажил-инишери бистин шефидериниң — Тала-отумак школаның, районун «Сельхозтехника» каттыжым-шыкының коллективтерин ния-тиниң малын кыштан хүр

ажырап, продуктулуун ку-дулатпас дээш чогуур хемчег-лерин бо хүннере ап турар. Ийди-даа болза бистин санаачылыгының болгаш ферманың еске-даа ажилчы-ларыңан хамаарылаң чылда-гаарыңан сүт саалазын кө-вүдөдирине шактыктал турар

ле инек саар аппараттарың чо-гуур үзүңде кылбайн саала-ла болгаш урел бээрге дүг-гөн септер бедилер турар. Ол ыкшак фермага бижылаан тракторларың кылар-чаар материалдары бо-ла төнө бээр, оңу уламчыдан мал чечерин хол-биле ийи-бээр дажыг.

Бистин советска сугаттыг черлер-ле хей, шуну-ла фер-маның чылаалы сугаттылаңан бас системасын ажилдааң килерин. Оларын ажилдап ту-рарыңың багыт болгаш чы-мыс дүжүтүң ап турар бис.

Бистин советска сугаттыг черлер-ле хей, шуну-ла фер-маның чылаалы сугаттылаңан бас системасын ажилдааң килерин. Оларын ажилдап ту-рарыңың багыт болгаш чы-мыс дүжүтүң ап турар бис.

Бистин кожамыс «Барлык советс мездин сугаттың черге тараан, бир чылда ийи ду-жүтү ажал ап турар. Тэкми-с советска база мыңаар ажил-дарыңны аргалары бүрүң бар. Сүт бүдүрерин көвүдөдир мэл чечерин үлүт ролуу а-наары билдинер болгай, мы-дыг болгашаа он үнүш-дүжү-дүн бедилерин чутула.

Бистин ферманың санаалы-ры чылда отуула-биле бир нектен 1445 килограмм сүтү салап ал турар. Бо дээрге дыкка эвээң. Он кул болуп тура-рың чылаалың — үкөөс, жымдагың коопсалаа. Сүт-күр үлүмүшкениң нектен өстүрер аргалар, кураалдар бар түрүңе, азы өргөздөң таа, соловотун-ла мэл ажил-дыңи спецнашкестов салып салбайн тупа. Бистер эвээң продукция бээр нектен эвээң, хей чылаалы үнүлүр түрү бис. Чөмө малаң ук саазын экижидер херекти чу-

А.БИЛЧЕЙ, «Тыва» советтин Эр-Ха-лак сүт-бараң ферманың башчымы. Тыва АССР-ниң Дээди Совединиң депутаты.

Бистин кожамыс «Барлык советс мездин сугаттың черге тараан, бир чылда ийи ду-жүтү ажал ап турар. Тэкми-с советска база мыңаар ажил-дарыңны аргалары бүрүң бар. Сүт бүдүрерин көвүдөдир мэл чечерин үлүт ролуу а-наары билдинер болгай, мы-дыг болгашаа он үнүш-дүжү-дүн бедилерин чутула.

Бистин ферманың санаалы-ры чылда отуула-биле бир нектен 1445 килограмм сүтү салап ал турар. Бо дээрге дыкка эвээң. Он кул болуп тура-рың чылаалың — үкөөс, жымдагың коопсалаа. Сүт-күр үлүмүшкениң нектен өстүрер аргалар, кураалдар бар түрүңе, азы өргөздөң таа, соловотун-ла мэл ажил-дыңи спецнашкестов салып салбайн тупа. Бистер эвээң продукция бээр нектен эвээң, хей чылаалы үнүлүр түрү бис. Чөмө малаң ук саазын экижидер херекти чу-

